

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat
Aan de Minister voor Klimaat en Energie

Auteur

TER BESLISSING
Datum

19 maart 2024

Kenmerk

DGBI / 46747993

Kopie aan

MT VI

Bijlage(n)

2

nota

Beslisnota Kabinetsreactie rapport "Hoe
Nederlands staal te verduurzamen" en position
paper "Gezondheid Geborgd"

Parafenroute

Mede namens/met akkoord van Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, Minister voor Energie en
Klimaat

Aanleiding

- Op uw verzoek hebben de externe adviseurs Hans Wijers en Frans Blom het rapport 'Hoe Nederlands staal te verduurzamen?' opgesteld (hierna: rapport Wijers/Blom).
- Tevens heeft de door Staatssecretaris van Infrastructuur en Water in november jl. ingestelde 'Expertgroep Gezondheid IJmond' (hierna: expertgroep) op 28 februari jl. haar eerste advies uitgebracht.
- Het advies van de expertgroep is op 28 februari onverwijld aan de Tweede Kamer gezonden, zonder inhoudelijke kabinetsreactie op het advies.
- In voorliggende Kamerbrief geeft het kabinet op beide rapporten reactie in een brief die door u en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat wordt verzonden, mede namens de Minister voor Energie en Klimaat.
- U heeft eerdere versies van deze brief geaccordeerd voor bespreking in de ACKE (5 maart) en RFL (19 maart). Bijgaand treft u de versie aan ter accordering voor aanlevering voor de Ministerraad van 28 maart 2024.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd om in te stemmen met doorgeleiding van deze conceptbrief naar de **MR van 28 maart 2024** en (na behandeling in MR) verzending aan de Tweede Kamer van deze brief, deze beslisnota en het rapport 'Hoe Nederlands staal te verduurzamen?'. Indien u akkoord bent, kunt u het MR aanbiedingsformulier ondertekenen.

Kernpunten

Hoofdpijnen rapporten Wijers/Blom en expertgroep

U treft de hoofdpijnen van beide rapporten onder toelichting aan.

Kenmerk
DGBI / 47406940

Kabinetsreactie

- Beide rapporten beschrijven dat de gezondheidsrisico's in de IJmond dermate urgent zijn dat uitstel van actie hierop onverantwoord zou zijn: het onderwerp gezondheid van omwonenden in de IJmond heeft te lang onvoldoende prioriteit gekregen bij de overheid en het bedrijf en daar moet snel verandering in komen.
- In de brief onderschrijft het kabinet deze urgentie. Nu is er de gelegenheid om de onacceptabele situatie voor de bewoners in de IJmond aan te pakken. Het kabinet wil daarom stappen zetten om dit zo snel mogelijk te doen.
- Daarom gaat het kabinet onderzoeken of het haalbaar is om gesprekken te starten met TSN op basis van het voorstel van TSN met versnelde overlastreductie. Een definitief besluit hierover zal genomen worden in de voorjaarsbesluitvorming.

Besluitvorming

- Naar aanleiding van bespreking in de ACKE van 5 maart 2024 zijn een aantal zaken verduidelijkt en is de kabinetsreactie in meer heldere bewoordingen weergegeven in de brief.
- Naar aanleiding van de bespreking in de RFL van 19 maart 2024 zijn enkele aanpassingen/toevoegingen gedaan op verzoek van verschillende ministeries. Het gaat hierbij om de volgende zaken:
 - Benadrukken dat toekomstbestendigheid van het bedrijf essentieel is bij het evalueren van vervolgstappen;
 - De rol van normeren en beprijzen naast stimuleren als beleidsinstrumenten;
 - Bescherming van werknemers meenemen als doelstelling;
 - Benadrukken dat ook na 2030 nog verdere stappen gezet moeten worden;
 - De rol van de GER als instrument voor bepalen van vervolgstappen na 2030 en voor transparantie naar de omgeving;
 - De aanbevelingen uit beide rapporten meenemen bij ontwikkeling van beleid dat niet gerelateerd is aan het TSN dossier.

Toelichting

Hoofdpunten rapport Wijers/Blom

- Uit het rapport blijkt dat de staalindustrie voor zowel Europa als Nederland van belang is. Controle over de toeleveringsketen van staal, via productie en hergebruik op eigen bodem, is van strategisch belang.
- Mede vanwege de strategische ligging, heeft TSN de potentie om binnen Europa een sterke concurrentiepositie te veroveren als producent van groen staal.
- Uit het rapport blijkt dat TSN toegevoegde waarde, innovatiekracht en directe en indirecte werkgelegenheid creëert in de regio en daarbuiten.
- Tegelijkertijd staat TSN voor de uitdaging om de impact op de leefomgeving en daarbuiten snel te beperken.
- Aanbevelingen (o.a.): reductie van de overlast en de impact op de gezondheid van omwonenden moet nog meer een centrale plek krijgen in de gekozen verduurzamingsroute van TSN. Daarbij is snelheid geboden.

- Wijers/Blom presenteren vijf varianten. Per variant zijn in de Kamerbrief de voor- en nadelen benoemd.

Kenmerk
DGBI / 47406940

Hoofdpijnen rapport Expertgroep

- Samenvattend adviseert de expertgroep om (1) gezondheid systematisch mee te nemen in de afwegingen rond de vergunningverlening van Tata Steel Nederland (TSN) en de te maken maatwerkafspraken. Om gezondheidseffecten een volwaardige plaats te geven in de afwegingen is het advies naast de Milieu-effectrapportage ook een integrale Gezondheidseffectrapportage op te stellen. Ook dringt zij aan op (2) significante versnellingsopties zodat ook vóór 2030 duidelijke verbeteringen in luchtkwaliteit en gezondheidseffecten ten gevolge van TSN worden gerealiseerd. Daarnaast bepleit de expertgroep (3) meer transparantie in het meten en monitoren van de effecten van de staalproductie op de gezondheid. De expertgroep doet ook een aantal concrete voorstellen om dit te bereiken. Bijvoorbeeld door de WHO 2021 luchtkwaliteit-advieswaarden als streefwaarden voor de leefomgeving te hanteren en het eerder sluiten van Kooks- en Gasfabriek 2.
- In de reactie geeft het kabinet aan blij te zijn met het heldere advies van de expertgroep. De ambitie om gezondheid te borgen, maatregelen zoveel mogelijk te versnellen en transparantie te verhogen wordt gedeeld. Daarmee zijn we er echter niet. Om de adviezen goed op te volgen, is verdere uitwerking nodig. Hier zal in de komende periode aan worden gewerkt, in samenspraak met de expertgroep, omwonenden, het bedrijf, de provincie Noord-Holland en de IJmondgemeenten.
- Het kabinet was al van plan om gezondheid een prominente plaats te geven in een eventuele maatwerkafpraak met het staalbedrijf. Dit advies onderstreept de noodzaak hiervan opnieuw. Daarom zal het kabinet, in lijn met het advies, een paragraaf over gezondheid, met duidelijk omschreven doelen wat betreft effecten op de gezondheid, opnemen in een eventuele maatwerkafpraak. Deze doelen moeten bovendien goed meetbaar en controleerbaar zijn. Ook vindt het kabinet het belangrijk om gezondheid binnen de vergunningverlening zoveel mogelijk mee te nemen, voor zover dat kan binnen de bestaande (wettelijke) kaders. Het bevoegde gezag, de provincie Noord-Holland, werkt hier op dit moment al aan en geeft dit de komende tijd verder vorm.
- Voor wat betreft de luchtkwaliteit wordt een pakket van maatregelen (bij TSN en elders in de IJmond) onderzocht om de luchtkwaliteit in de IJmond versneld te verbeteren. Bij TSN betreft dit met name de overkappingen. Voor wat betreft het toepassen van de WHO 2021-advieswaarden voor luchtkwaliteit sluit de brief aan op het bestaande kabinetsstandpunt.
- De expertgroep stelt voor een gezondheidseffectrapportage te laten opstellen. De komende periode willen we in overleg bezien of een GER aanvullend op de lopende onderzoeken voor de vergunningverlening en de MER meerwaarde heeft. Indien het kabinet besluit om verder te gaan met de maatwerkafspraken met het bedrijf, dan zal hier gezien de urgentie van de problemen ook vaart achter gezet worden. De inzichten uit de GER kunnen dan niet altijd meer worden opgenomen in het onderhandelresultaat.
- De expertgroep vraagt ook aandacht voor onzekerheden, zoals de geluidseffecten van de nieuwe installaties, waaronder de vlamboogoven, en de

emissies die ontstaan bij het verwerken van schroot. Dit wordt onderzocht in het kader van de vergunningverlening. Daarbij heeft het bevoegd gezag, de provincie Noord-Holland, al aangegeven zo scherp mogelijke eisen te willen opleggen aan de nieuwe installaties.

- Tot slot roept de expertgroep op tot meer transparantie, onder andere door het uitvoeren van meer continue metingen. Bedrijven in Nederland, en dus ook Tata Steel, moeten voldoen aan de wettelijke regels op het gebied van monitoring en rapportage. Het kabinet zal, mede naar aanleiding van het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid, bezien welke verbeteringen op dit vlak mogelijk zijn. Ook willen we in overleg met het bedrijf, het bevoegd gezag en de omgeving onderzoeken hoe meetgegevens transparant kunnen worden ontsloten. Daarnaast loopt op dit moment, in opdracht van de provincie Noord-Holland, een evaluatie van het luchtmeetnet.